

HUNGARIAN ABSTRACTS UNGARISCHE ZUSAMMENFASSUNGEN

ÖSSZEFOGLALÓK

ELŐBIETA ADAMIAK & SONIA SOBKOWIAK (3. o.)

Nem és vallás Közép- és Kelet-Európában: Elméleti megközelítések: 1989 óta a közép- és kelet-európai országokban olyan politikai és gazdasági változások mentek végbe, amelyek kétértelműen kívül hatással voltak a társadalmi életre, és új megvilágításba helyezték a férfi és női szerepeket. Sok különböző szinten vizsgálták már a nemi eltérések tudatosságát, és ez a tudományos kutatások fontos részévé vált. A szerzők a cikkben az utóbbi húsz év feminista kiadványait veszik górcső alá, és arra a kérdésre keresik a választ, milyen hatással volt a nemiség kérdése a vallásokra és a vallási közösségekre. Körbejárják a nemiség értelmezéseit, számba veszik a vizsgálat lehetséges szintjeit, és rávilágítanak, milyen szerepet kap a vallásban. A cikk áttekintést ad a közép- és kelet-európai országokban a vallási oktatásban és vallási közösségekben (többek között egyes új vallási irányzatokban) tükröződő nemi tudatosságra vonatkozó kutatásokról. Emellett bemutatja a legújabb kutatási irányokat a nők társadalmi szerepét érő vallási hatások, valamint a nők társadalmi és egyházi szerepét illető énképe tekintetében. Végül pedig azt a kérdést vizsgálja a szerzőpáros, tartalmaz-e a nemiség és a kultúra közötti kapcsolat vallási utalásokat, hol található a nemiség, a kultúra és a vallás találkozási pontja, és milyen problémákat vet fel az ilyen találkozás, esetünkben Lengyelországban.

Kulcsszavak: nem, nemi eltérések, feminizmus, vallások, vallási közösségek, társadalmi szerepek

CSÁKY-PALLAVICINI ROGER, PILINSZKI ATTILA & TOMCSÁNYI TEODÓRA (26. o.)

A rendszerváltás kihívásai – válaszok és tanulságok: Családsegítés, HÍD családsegítő modell, egyházi szerepvállalás és spiritualitás Magyarországon: A rendszerváltást közvetlenül megelőző és követő években az új társadalmi helyzetben számos olyan pszichoszociális probléma jelent meg Magyarországon, amely megoldásokat és a helyzet kezelését követelte. Tanulmányunkban felvázoljuk a kihívásokat, amelyekkel szembe kellett néznünk a 80-as évek végén, 90-es évek elején; valamint betekintést adunk azokba a válaszokba, amelyek e társadalmi helyzetben születtek. Ismertetjük az országos családsegítő hálózatba beépülő, modellként szolgáló HÍD Családsegítő koncepcióját, melyben megvalósult a kerületi tanács (később „önkormányzat”) és egyház összefogása a pszichoszociális problémák kezelésére. Egy eset segítségével mutatjuk be a mentálhigiénés szemléletű, pszichoszociális-spirituális munka lehetőségeit és eszköztársaságát. Végül visszatekintve tanulságokat fogalmazunk meg.

Kulcsszavak: szociális munka, családsegítés, önkormányzat, mentálhigiéné, spiritualitás, dialógus, esettanulmány, modelljelleg

GERT GEISSLER (56. o.)

Iskola és nevelés a Német Demokratikus Köztársaságban: A cikk az utóbbi években megjelent irodalom alapján vázolja fel a keletnémet oktatásügy történetének főbb vonalait a háború utáni időktől egészen az 1989 őszen bekövetkezett békés forradalomig. Az általános képzést nyújtó iskola strukturális fejlődése a jellegzetesen diktatórikus viszonyokba ágyazva tárul az olvasó elé. Különös figyelmet kap a képzéshez való hozzájutás, a „képzéshez való egyenlő jog”, és ezzel egyben ama elv érvényre jutásának kérdése, amellyel az államszocializmus az oktatásügy területén folyvást saját legitimitációját igyekezett bizonygatni. A dolgozat rámutat a rendszer politikai-ideológiai nevelési törekvéseire, és arra a szerepre, amelyet ennek megvalósításában a tanároknak szántak. Részletesebben foglalkozik a tanárképzéssel, az általános iskolák vezetésével és tevékenységük alapvető vonásaival. Elénk tárul, miként hatott ki az iskolaügyre az NDK egész történetén áthúzódó belső társadalmi feszültség, milyen eszközökkel kísérte meg a párt nevelési elképzeléseit megvalósítani és miként vallott ezekkel végül kudarcot.

Kulcsszavak: pedagógia, NDK, kommunizmus, államszocializmus, diktatúra, történelem, vizs-zatekintés, segítő foglalkozás, iskolaszervezet, tanárképzés, oktatáskialakítás, képzési esélyek

KAPUVÁRI VIRÁG (83. o.)

A gazdasági válság és a munkanélküliség lélektani következményei: Jelen munka célja olyan kutatások ismertetése, amelyek a munkanélküliség egészségre gyakorolt hatásaira vonatkoznak. Egyre több olyan bizonyíték létezik, amelyek alátámasztják a munkanélküliség testi és lelki egészségre gyakorolt hatását. Ez az áttekintő tanulmány is a gazdasági recesszió és a munkanélküliség témakörét helyezi középpontjába. A szerző bemutat néhány fontos magyarországi eseményt, amelyek a téma történelmi kontextusát képezik, majd rátér a jelenség lelki következményeire. Az állatalanság lelki következményeit tekintve a szorongás, a depresszió és az alacsony önértékelés gyakran jelentkezik a munkanélküli személyek körében. A rájuk jellemző tanult tehetetlenség szintén jól ismert jelenség az irodalomból. A szerző bemutatja a fenti témákat, valamint szól azokról a szakaszokról is, amelyeken a munkanélküli személy keresztülmegy. Számos olyan munkanélküliséget magyarázó pszichológiai elmélet létezik, amelyek a munka életben betöltött szerepét támasztják alá. Ide sorolható a frusztráció-agresszió hipotézis, az egész életen át tartó fejlődés elmélete, a deprivációs teória, a cselekvési korlátozottság elmélete, valamint a vitamin modell. Ennek a tanulmánynak célja, hogy felhívja a figyelmet egy gazdasági recesszió okozta, egyéni és társadalmi szinten megnyilvánuló krízis lehetőségére.

Kulcsszavak: gazdasági válság, munkanélküliség, lelki egészség, kontextuális hatások, munkanélküliséget magyarázó elméletek